

גישור לא צד מאוד

הגיעה השעה שגם בישראל, כמו בארה"ב, יופעל תמריץ שיעודד חברות עסקיות להעדיף פנייה לגישור על פני התדיינות משפטית. דירוג "מעלה" עשוי לקדם מטרה זו על ידי הכללת הצטרפות לאמנות גישור כקריטריון בדירוג

אמיר שרף

עו"ד ומגשר אמיר שרף, שותף וראש מחלקת שוק ההון במשרד עורכי הדין תדמור ושות'; כיהן בעבר כיועץ המשפטי של חברת אל-על וכסגן היועץ המשפטי של רשות ניירות ערך

רה של סכסוך ביניהן לבין צדדים אחרים לאמנה, הן ישקלו ניסיון לפתרון הסכסוך בדרכים אלטרנטיביות טרם פנייה לערכאות השיפוטיות. אמנה נוספת בין פירמות עורכי דין כוללת התחייבות מצד הפירמות כי עורכי הדין הפועלים במסגרתן יהיו מודעים לשיטות אלטרנטיביות לפתרון סכסוכים, וכן כי במקרים המתאימים יבחנו עורכי הדין עם לקוחותיהם שיטות אלו ויאפשרו להם לקבל החלטה מודעת האם לעשות בהן שימוש. נכון להיום חברות באמנה זו למעלה מ-1,500 פירמות עורכי דין, וביניהן 400 מתוך 500 הפירמות הגדולות בארה"ב.

חברת ענק אמריקאית, מבין הראשונות שאימצו את עקרונות ה-CPR, פירסמה הערכות שעל פיהן באמצעות יישום עקרונות אלו, ושימוש בעיקר בתהליך הגישור לפתרון סכסוכים, חסכה החברה בתקופה של עשר שנים כ-32 מיליון דולר בהוצאות התדיינות (או כ-54 אלף דולר בממוצע לתיק). ממחקר שנערך בקליפורניה בבתי משפט עם תוכניות גישור עולה כי תיקים שנסתיימו בהסדרי גישור הובילו לחיסכון של 68-61 אחוז בהוצאות התדיינות. מחקר נוסף שנערך במדינת אורגון הראה שההפרש בין הוצאות בתיק שנדון בבתי המשפט להוצאות בתיקי גישור עמד על כ-50 אלף דולר לתיק. נתונים נוספים שהוצגו על ידי CPR מצביעים על סיכויי הצלחה של כ-85% בתהליכי גישור.

בארץ נעשו שני נסיונות עיקריים לעידוד השימוש בתהליכי גישור לשם פתרון סכסוכים. בשנת 2003

בתי המשפט בישראל מרבים באחרונה להציע למתדיינים עסקיים לפנות להליך גישור כתחליף לדיון בין כותלי בית המשפט. הניסיון הבינלאומי והישיראלי מצביעים על היתרונות העסקיים הטמונים בפנייה לגישור; תהליך זה, שהינו קצר ופשוט באופן יחסי לתהליכי התדיינות אחרים, יעיל במיוחד. הוא חוסך לצדדים הוצאות התדיינות גבוהות ושעות רבות של עבודה. הוא מוביל לפתרונות הנוצרים על ידי הצדדים עצמם, ומותאמים על ידם לצורכיהם ולרצונותיהם. השימוש בהליכי גישור אף מאפשר שמירה על פרטיות הצדדים ועל סודיות בכל הקשור לסכסוך הנדון. כך, למעשה, הליך הגישור מאפשר לצדדים לשמור על מערכת יחסים תקינה וליצור תשתית אמיתית להמשך היחסים ביניהם.

השימוש בתהליכי גישור בקהילה העסקית משלב בין האינטרסים של החברות להגדלת רווחיותן ולשיפור הניהול העסקי שלהן, לבין האינטרס החברתי ליצירת קהילה עסקית הבנויה מגופים המקיימים ביניהם שיח עסקי והשותפים לעשייה בטווח הארוך. על בסיס תפיסה זו הוקם בארה"ב בשנת 1979 ה-CPR (International Institute for Conflict Prevention & Resolution), שאחת ממטרותיו היא עידוד השימוש בשיטות אלטרנטיביות לפתרון סכסוכים בין גופים עסקיים. אמנה שנוצרה בשנת 1984, ואשר חתומות עליה יותר מ-4,000 חברות המייצגות יותר מ-2/3 מהתוצר הלאומי הגולמי בארה"ב, מחייבת את החברות החתומות כי במק-

להשתפר בתחומי האחריות החברתית. נכון להיום, בתהליך הדירוג ניתן משקל למאפייני החברות בתחומים כמו אתיקה בעסקים, זכויות אדם וסביבת עבודה, מעורבות בקהילה, איכות סביבה וממשל תאגידי.

כאמור, נכונות חברות לפתרון סכסוכים באמצעים אלטרנטיביים להתדיינות משפטית צפויה להשפיע לטובה הן על ביצועיהן הפיננסיים והן על שיתוף הפעולה בין החברות ויצירת תרבות עסקית ראויה. כדברי פרופ' אהרן ברק בטקס החתימה על אמנת הגישור בעסקים: "עדיף לחיות בחברה אשר בה ההסכמה החברתית היא לא רק בסיס לקיומה אלא גם הבסיס להמשך קיומה ולפתרון בעיותיה. עדיף לחיות בחברה שההסכמה בה מחליפה את האלימות, המילולית או הפיזית. עדיף לחיות בחברה אשר תרבותה החברתית מבוססת על נכונות להבין את הצד האחר. עדיף לחיות בחברה שבה החברתיות גוברת על הלעומתיות. לכל אלה תורם הגישור תרומה משמעותית".

ברוח דברים אלה, נראה כי דירוג "מעלה", המהווה כלי חשוב להדרכת החברות בישראל לשיפור פעילות החברות בהיבט החברתי, עשוי לסייע ביצירת התמריץ הנדרש לחברות להצטרף לאמנות דוגמת אמנת העסקים בגישור, על ידי הכללת נתונים ביחס לכך במסגרת הקריטריונים המשפיעים על הדירוג. ☞

נחתמה בירושלים אמנת הגישור בעסקים, אשר דומה במתכונתה לאמנת ה-CPR. 18 הגופים שהצטרפו לאמנה התחייבו במסגרתה לפעול במטרה לקדם ולהרחיב את השימוש בגישור על ידם ועל ידי החברים בארגונם, אך למעשה לא ידוע מאז על הצטרפותם של גופים נוספים לאמנה, או על השימוש שנעשה בתהליכי הגישור על ידי הגופים החתומים עליה.

ניסיון נוסף לעידוד השימוש בגישור נעשה בתחילת שנת 2008, במסגרת החלתו של פיילוט "גישור חובה" בבתי המשפט בישראל, המחייב את הצדדים בתביעה אזרחית ששווייה גבוה מ-50 אלף שקל לפנות לפגישת מהו"ת (מידע, היכרות ותיאום) עם מגשר, על מנת לבחון עימו אפשרות גישור. מדו"ח ביניים, המבוסס על חצי השנה הראשונה להפעלת הפיילוט, עולה כי בעלי הדין פנו לתהליך גישור ב-52.9% מהמקרים, וכ-61.4% מתהליכי הגישור הסתיימו בהסדרים, אשר חלקם אף הובילו לסגירת תיקים נוספים בין בעלי הדין.

התוצאות המרשימות של פיילוט הגישור במערכת בתי המשפט מצביעות על כך שגם במדינת ישראל, עידוד פניית החברות לגישור עשוי להוביל לפתרון סכסוכים בדרך היעילה והמהירה ביותר. על מנת לעשות כן יש ליצור תמריץ לחברות להצטרף לאמנת הגישור בעסקים, או לאמנות דומות לה, ככל שיהיו כאלה, ובכך להצהיר למעשה על נכונותן לבחון אפטריות לפתרון סכסוכים באמצעות דרכים חלופיות להתדיינות משפטיות, ובעיקר באמצעות גישור.

דרך אפשרית ואפקטיבית ליצירת תמריץ זה היא באמצעות שימוש בדירוג "מעלה". הדירוג מדרג עסקים בישראל על פי רמת ניהול אחריות תאגידית – פעילות עסקית המשלבת ערכים חברתיים, סביבתיים ואתיים – בפירמה, בהתבסס על שאלון המופנה ל-350 החברות הגדולות במשק הישראלי, ומהווה את אחד הכלים החשובים לעידוד אחריות תאגידית בעסקים בישראל.

הדירוג מספק לציבור, מעבר לנתונים המוכרים על ההצלחה הפיננסית של הפירמה, גם מידע על אודות האופן שבו החברה מנהלת את עסקיה, בממד מחויבותה לחברה ולאיכות הסביבה. הקריטריונים לדירוג נקבעים בתהליך מתמשך של בחינה ועדכון, במטרה לכוון את החברות בישראל ולהדריכן כיצד